

IKC HET PLANKIER

GRO-UP KINDEROPVANG | OPENBAAR PRIMAIR ONDERWIJS ZOETERMEER

Protocol

Grensoverschrijdend Gedrag

Protocol Grensoverschrijdend gedrag

Op IKC Het Plankier vinden we het belangrijk dat elk kind zich welkom en veilig voelt. Een veilige omgeving vormt de basis voor leren, groeien en bloeien. Tegelijk erkennen we dat kinderen niet alles in één keer goed doen en dat fouten, conflicten en ruzies waardevolle leermomenten zijn. Wij helpen kinderen om deze ervaringen om te zetten in positieve ontwikkeling, waarbij zij leren om grenzen te herkennen en respecteren.

Onze preventieve aanpak

We doen er alles aan om een positieve sfeer te creëren. Met behulp van onze sociaal-emotionele leer methode (Kanjertraining), bewuste observaties en groepsversterkende activiteiten bouwen we aan een sterk en ondersteunend pedagogisch klimaat. Hiermee voorkomen we in veel gevallen grensoverschrijdend gedrag.

Toch kunnen er situaties ontstaan waarin gedrag ontoelaatbaar is. Voor die momenten biedt dit protocol een kader om doelgericht en eerlijk te handelen, waarbij transparantie en samenwerking met ouders centraal staan.

Duidelijke verwachtingen en samenwerking

Het gedrag van kinderen wordt soms verschillend geïnterpreteerd. Wat de één storend vindt, kan door een ander als acceptabel worden gezien. Met dit protocol streven we naar meer uniformiteit, zodat iedereen weet wat grensoverschrijdend gedrag inhoudt en hoe hierop wordt gereageerd. Ouders spelen hierin een belangrijke rol: samen zorgen we ervoor dat kinderen leren van hun gedrag en de school een veilige plek blijft.

Aanpak ongewenst en grensoverschrijdend gedrag

Onze aanpak sluit aan bij de ontwikkelingsfase van het kind. In de onderbouw (groepen 1 t/m 4) richten we ons op begeleiding die past bij de emotionele ontwikkeling van jonge kinderen. In de bovenbouw (groepen 5 t/m 8) leren we kinderen meer verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen gedrag, met duidelijke consequenties als grenzen worden overschreden.

Stappenplan ongewenst gedrag

Als school hebben we een visueel stappenplan, die de stappen en acties bij ongewenst gedrag goed weergeeft. Wanneer een leerling ongewenst gedrag vertoont, dan is de eerste stap het benoemen van het gewenste gedrag.

Als het gedrag niet aangepast wordt, dan zal het stappenplan grensoverschrijdend gedrag in werking treden:

Time-in (Onderbouw en bovenbouw):

Het kind krijgt even een rustige plek binnen de groep om na te denken over wat er is gebeurd. De leerkracht legt uit waarom het gedrag niet passend was en wat er anders verwacht wordt. Daarna volgt positieve bekrachtiging bij gewenst gedrag. Wanneer het gewenste gedrag nog niet lukt, zal de leerling naar de buddy-klas gebracht worden (time-out).

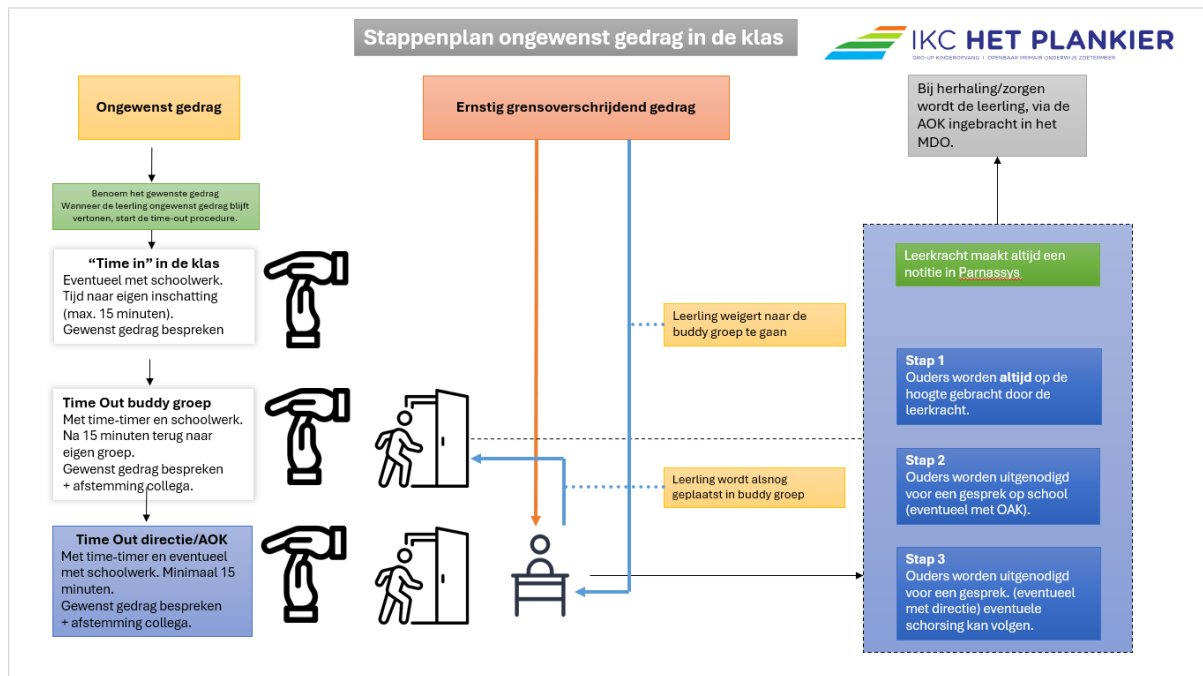
Time-out (Onder- en Bovenbouw):

Het kind wordt tijdelijk buiten de groep geplaatst, in de buddy-klas, zodat het kan kalmeren en reflecteren. Met behulp van een time-timer wordt de tijd begrensd. Na afloop bespreekt de leerkracht de situatie en worden afspraken gemaakt. Wanneer het gewenste gedrag nog niet lukt, zal de leerling naar de directie gebracht worden (time-out). Er wordt een notitie in het leerlingvolgsysteem gemaakt en ouders worden op de hoogte gebracht door de leerkracht

Time-out bij directie:

Na de 15 minuten vindt er een herstelgesprek plaats tussen leerling en directie/AOK. Bij gewenst gedrag gaat de leerling terug naar de buddy- klas om het gewenste gedrag te laten zien (max.15 minuten). Wanneer dit goed gaat, mag de leerling terug naar de eigen groep. De leerkracht noteert het ongewenste gedrag in het leerlingvolgsysteem en brengt ouders op de hoogte middels een gesprek.

Wanneer een leerling weigert om naar de buddy klas te gaan, dan kan er gekozen worden om direct een time-out te krijgen bij de directie. Na max. 15 minuten vindt er een herstelgesprek plaats. Wanneer de leerling gewenst gedrag laat zien en er afspraken gemaakt kunnen worden, gaat de leerling eerst naar de buddy- klas. Als de leerling het gewenste gedrag laat zien en zich houdt aan de afspraken, mag de leerling terug naar de eigen groep.

(Ernstig) Grensoverschrijdend gedrag:

Bij ernstig grensoverschrijdend gedrag kan het voorkomen dat de leerling de stappen overslaat en meteen een time-out of rode kaart krijgt bij of van de directie. Wanneer er sprake is geweest van ernstig grensoverschrijdend gedrag en/ of het in werking zetten van huidig protocol, worden ouders dezelfde dag hiervan op de hoogte gebracht door school. Tevens plaatsen wij een notitie hiervan binnen ons leerlingvolgsysteem ParnasSys. Met ouders wordt een afspraak gemaakt om met elkaar in gesprek te gaan over de vervolgaanpak. Hierbij blijft, zoals eerder omschreven, het uitgangspunt de veiligheid en het gewenste gedrag van onze leerlingen te realiseren

Gele Kaart (Bovenbouw):

Wanneer grensoverschrijdend gedrag in de bovenbouw vaker voorkomt, kan een gele kaart worden gegeven. Dit benadrukt de ernst van de situatie. Bij herhaling volgt een rode kaart, wat gelijkstaat aan een tijdelijke schorsing. Er wordt een notitie in het leerlingvolgsysteem gemaakt en ouders worden op de hoogte gebracht door de leerkracht middels een gesprek.

Twee gele kaarten = een rode kaart en is gelijk aan een schorsing.

Rode Kaart:

Als gedrag ondanks inspanningen van de school niet verbetert of dermate ernstig is, kan schorsing nodig zijn. In de groepen 5 t/m 8 is de afspraak dat na twee gele kaarten een schorsing volgt. In de groepen 1 t/m 4 kan structureel grensoverschrijdend gedrag ook leiden tot een schorsing. Een schorsing is aan strikte regels gebonden. Stichting OPOZ (waar IKC Het Plankier onderdeel van is) hanteert het 'Protocol schorsen en/of verwijderen' in voorkomende situaties: Protocol schorsing en verwijdering OPOZ 2022.pdf

Communicatie en herstel

Ouders worden altijd op de hoogte gebracht van grensoverschrijdend gedrag. Bij ernstige incidenten worden ouders dezelfde dag geïnformeerd, en er wordt een notitie geplaatst in het leerlingvolgsysteem. Samen bespreken we wat er nodig is om het gedrag te verbeteren.

Herstelgerichte aanpak

Op IKC Het Plankier hanteren we een herstelgerichte aanpak, waarbij het ondersteunen van kinderen in hun ontwikkeling centraal staat. Veiligheid, respect en samenwerking vormen de basis van ons handelen.

Om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen en de veiligheid van alle betrokkenen te waarborgen, werken wij samen met ouders en, indien nodig, andere betrokkenen. Gezamenlijk stellen we duidelijke afspraken en een plan van aanpak op. Dit plan richt zich op het herstellen van vertrouwen, het bieden van structuur en het creëren van een veilige en ondersteunende leeromgeving waarin elk kind de kans krijgt om te groeien en te leren.

Toelichting aanpak groep 1 t/m 4

Grensoverschrijdend gedrag kan er zijn in verschillende vormen; verbaal of fysiek:

Storend roepen of geluiden maken in de groep, door bijvoorbeeld expres door het lokaal te lopen, rare geluiden te maken of tegen dingen aan te slaan of schoppen.

Het kapot maken van dingen door bijvoorbeeld een deur te hard dicht te slaan, met dingen te gooien of expres door te scheuren.

Weglopen voor de leerkracht, respectloos gedrag en brutaal gedrag laten zien.

Met opzet andere leerlingen of de leerkracht bezeren en uitschelden.

De leerkracht is hierin degene die bepaalt wanneer we het grensoverschrijdend gedrag noemen. Soms doet hij of zij dit in overleg met de directeur of intern begeleider (AOK).

In de onderbouw zijn er bij grensoverschrijdend gedrag meerdere keuzes die door de leerkracht gemaakt kunnen worden om een leerling kenbaar te maken dat het gedrag niet getolereerd wordt, namelijk een time in of een time out. Dit is afhankelijk van de grens die overschreden is en welke oplossing het meest passend is volgens de visie van de groepsleerkracht. Stappenplan ongewenst gedrag, zoals hier boven beschreven, wordt gehanteerd.

Toelichting aanpak groep 5 t/m 8

Grensoverschrijdend gedrag kan er zijn in verschillende vormen; verbaal of fysiek:

1. *Herhaaldelijk storend roepen of geluiden maken in de groep, door bijvoorbeeld expres door het lokaal te lopen, rare geluiden te maken of tegen dingen aan te slaan of schoppen.*

Wat is de consequentie?

Een leerling krijgt een time-out. Op een rustige plek komt het kind tot zichzelf, onder toezicht van onderwijs (ondersteunend) personeel. Het gedrag en de oorzaak hiervan wordt daarna besproken met het kind. Ook wordt er duidelijk gemaakt dat dit niet geaccepteerd kan worden. Er wordt bekeken of er nog een excuus of herstelopdracht nodig is.

Bij herhaling van bovenstaand gedrag binnen een bepaalde periode, kan de school ervoor kiezen om (direct) een gele kaart toe te kennen of om ouders te bellen met de vraag hun kind op te komen halen. Met ouders zal er een gesprek gepland worden. Dit heeft als doel om ouders te informeren, maar ook om samen met ouders een vervolgaanpak te bepalen. Na dit gesprek is de leerling weer welkom in de klas.

2. *Het kapot maken van dingen of bijvoorbeeld een deur te hard dichtslaan, met dingen gooien of iets expres doorscheuren.*

Wat is de consequentie?

Een leerling krijgt een time-out. Op een rustige plek komt het kind tot zichzelf, onder toezicht van onderwijs (ondersteunend) personeel. Het gedrag en de oorzaak hiervan wordt daarna besproken met het kind. Ook wordt er duidelijk gemaakt dat dit niet geaccepteerd kan worden. Er wordt bekeken of er nog een excuus of herstelopdracht nodig is.

Bij herhaling van bovenstaand gedrag binnen een bepaalde periode, kan de school ervoor kiezen om (direct) een gele kaart toe te kennen of om ouders te bellen met de vraag hun kind op te komen halen. Met ouders zal er een gesprek gepland worden. Dit heeft als doel om ouders te informeren, maar ook om samen met ouders een vervolgaanpak te bepalen. Na dit gesprek is de leerling weer welkom in de klas.

3. *Weglopen voor de leerkracht en brutaal gedrag laten zien.*

Wat is de consequentie?

Een leerling krijgt een time-out. Op een rustige plek komt het kind tot zichzelf, onder toezicht van onderwijs (ondersteunend) personeel. Het gedrag en de oorzaak hiervan wordt daarna besproken met het kind. Ook wordt er duidelijk gemaakt dat dit niet geaccepteerd kan worden. Er wordt bekeken of er nog een excuus of herstelopdracht nodig is.

Bij herhaling van bovenstaand gedrag binnen een bepaalde periode, kan de school ervoor kiezen om (direct) een gele kaart toe te kennen of om ouders te bellen met de vraag hun kind op te komen halen. Met ouders zal er een gesprek gepland worden. Dit heeft als doel om ouders te informeren, maar ook om samen met ouders een vervolgaanpak te bepalen. Na dit gesprek is de leerling weer welkom in de klas.

4. *Met opzet andere leerlingen of personeel bezeren en uitschelden.*

Wat is de consequentie?

Een leerling krijgt per direct een gele kaart. Ouders worden gebeld om hun kind op te halen. Met ouders wordt een gesprek gepland om (de oorzaak) van het gedrag en de consequenties hiervan te bespreken. Na dit gesprek is de leerling weer welkom in de klas.

Na een tweede gele kaart of ernstig grensoverschrijdend gedrag volgt een rode kaart; dit staat gelijk aan een schorsing. Een schorsing is aan strikte regels gebonden. Stichting OPOZ (waar IKC Het Plankier onderdeel van is) hanteert het 'Protocol schorsen en/of verwijderen' in voorkomende situaties: Protocol schorsing en verwijdering OPOZ 2022.pdf.

Een schorsing is erop gericht om, samen met ouders, de tijd te nemen om een langdurige oplossing te zoeken voor het gedrag. Daarnaast is het een duidelijk signaal dat dit gedrag onacceptabel is. Wanneer er sprake is geweest van grensoverschrijdend gedrag en/ of het in werking zetten van huidig protocol, worden ouders dezelfde dag hiervan op de hoogte gebracht door school. Tevens plaatsen wij een notitie hiervan binnen ons leerlingvolgsysteem ParnasSys. Met ouders wordt een afspraak gemaakt om met elkaar in gesprek te gaan over de vervolgaanpak. Hierbij blijft, zoals eerder omschreven, het uitgangspunt de veiligheid en het gewenste gedrag van onze leerlingen te realiseren.

Fysiek begrenzen door onderwijsprofessionals

In uitzonderlijke situaties kan het voorkomen dat een onderwijsprofessional fysiek moet ingrijpen vanwege grensoverschrijdend gedrag van een leerling. Hoewel we dit in alle mogelijke situaties proberen te voorkomen, kan fysieke begrenzing noodzakelijk zijn wanneer de veiligheid van de betreffende leerling, andere leerlingen, de onderwijsprofessional en/of de omgeving in het geding is.

Op IKC Het Plankier is het fysiek begrenzen van een leerling een uiterste maatregel, die uitsluitend wordt toegepast wanneer aan de volgende voorwaarden wordt voldaan.

1. Veiligheid staat voorop

Fysieke begrenzing is alleen gerechtvaardigd als er direct gevaar is voor:

De leerling zelf (bijvoorbeeld zelfverwonding).

Andere leerlingen of de onderwijsprofessional (bijvoorbeeld bij agressie).

De omgeving (bijvoorbeeld bij ernstige schade aan eigendommen).

2. Laatste redmiddel

Fysieke begrenzing wordt alleen toegepast nadat andere methoden om de situatie te de-escaleren niet effectief zijn gebleken, zoals:

Het inzetten van verbale communicatie om de leerling te kalmeren.

Het bieden van ruimte aan de leerling.

Het aanpassen van de omgeving door prikkels weg te nemen.

3. Passend en noodzakelijk handelen

Passend handelen: De fysieke begrenzing mag niet verder gaan dan noodzakelijk is om de situatie veilig te maken.

Laatste optie: Er zijn geen andere, minder ingrijpende middelen beschikbaar om hetzelfde doel te bereiken.

4. Respect en waardigheid van de leerling

Bij het fysiek begrenzen van een leerling wordt de waardigheid en het welzijn van de leerling te allen tijde gewaarborgd. Dit houdt in:

Dat er kalm, respectvol en met beheersing wordt gehandeld.

Dat fysieke en emotionele schade wordt voorkomen.

5. Transparantie en reflectie

Na een situatie waarin fysieke begrenzing is toegepast, worden de volgende stappen ondernomen:

Registratie: Het incident wordt nauwkeurig vastgelegd, inclusief aanleiding, genomen acties en uitkomsten.

Communicatie: Het incident wordt besproken met betrokken collega's en, indien nodig, met ouders/verzorgers.

Reflectie: De situatie wordt geëvalueerd om herhaling te voorkomen en om eventuele verbeteringen in aanpak of beleid door te voeren.